

24-RASYONEL FONKSİYONLAR VE NİTEL ÖZELLİKLERİ

$$\rightarrow f : R - \{0\} \rightarrow R$$

$f(x) = \frac{1}{x}$ fonksiyonu rasyonel referans fonksiyonudur.

$$\rightarrow m(x) = a \frac{1}{x+r} + k$$

grafığı çizilirken şu adımlar uygulanır.

1. $f(x) = \frac{1}{x}$ fonksiyonu referans

fonksiyonunun grafığı x eksenini boyunca negatif yönde r birim ötelenerek

$$g(x) = \frac{1}{x+r} \quad (r > 0) \text{ fonksiyonu elde edilir.}$$

2. $g(x) = \frac{1}{x+r}$ fonksiyonunun değerlerini

$$a \text{ katına eşleyen } h(x) = a \cdot \frac{1}{x+r} \quad (a \neq 0)$$

fonksiyonunun grafığı çizilir.

3. $h(x) = a \cdot \frac{1}{x+r}$ fonksiyonu y eksenini

boyunca pozitif yönde k birim

$$\text{ötelenerek } m(x) = a \cdot \frac{1}{x+r} + k \quad (k > 0)$$

fonksiyonu çizilir.

*** $a, r, k \in \mathbb{R}$ ve $a \neq 0$ olmak üz.

$$f(x) = a \cdot \frac{1}{x+r} + k \text{ şeklindeki}$$

rasyonel fonksiyonların nitel özellikleri şunlardır.

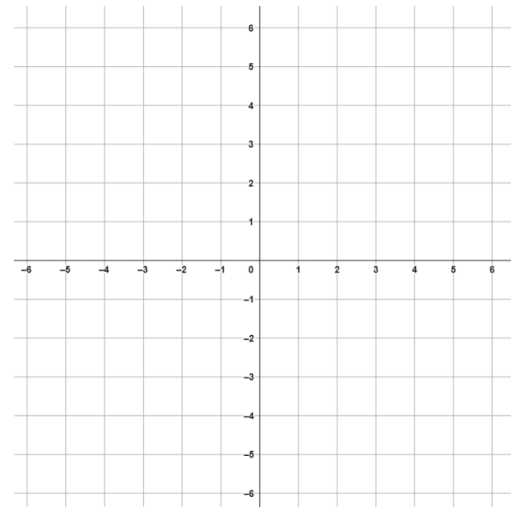
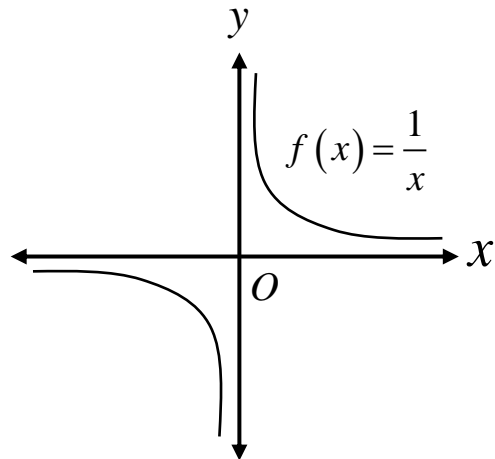
→ Tanım kümesi : $\mathbb{R} - \{0\}$

Görüntü kümesi : $\mathbb{R} - \{k\}$

→ Bire – bir fonksiyondur.

→ Örten değildir.

→ Maksimum ve Minimum değerleri yoktur.

*Rasyonel Referans Fonksiyonu
ve Nitel Özellikleri*

Ö: $f : R - \{0\} \rightarrow R$

$f(x) = \frac{1}{x}$ fonksiyonu rasyonel referans fonksiyonudur.

→ $(0, \infty)$ aralığında x değerleri büyüdükçe y değerleri küçülür.

$(-\infty, 0)$ aralığında x değerleri büyüdükçe y değerleri küçülür.

→ Tanım kümesi : $R - \{0\}$

→ Görüntü kümesi : $R - \{0\}$

→ Sıfırı : Yoktur.

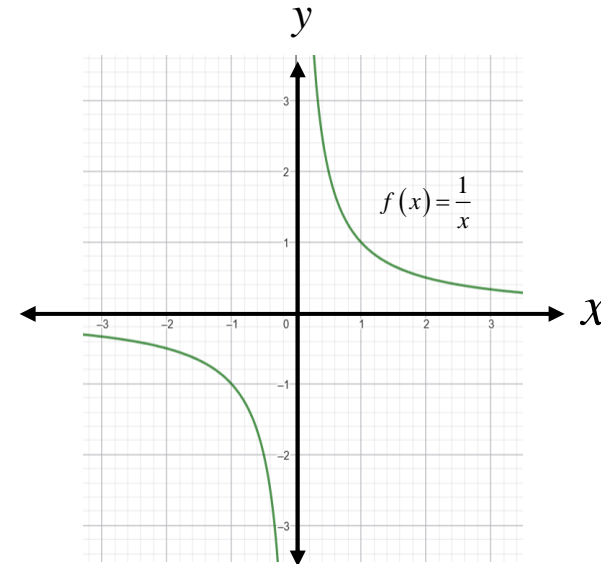
→ İşareti : $(0, \infty)$ aralığında pozitif
 $(-\infty, 0)$ aralığında negatiftir.

→ $R - \{0\}$ 'da azalandır.

→ Maksimum – Minimum noktası yoktur.

→ Tek – Çift Durumu : Orijine göre simetrik olduğu için tek fonksiyondur.

→ Bire – Birlik – Örtelik : Bire birdir.
örten değildir. Sıfır açıkta kalmaktadır.

$$f(x) = \frac{a}{x} \text{ Şeklindeki Fonksiyonlar ve Grafikleri}$$

$$\text{Ö: } h : \mathbb{R} - \{0\} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$h(x) = \frac{2}{x} \text{ rasyonel fonksiyonunun}$$

grafiğini çizelim.

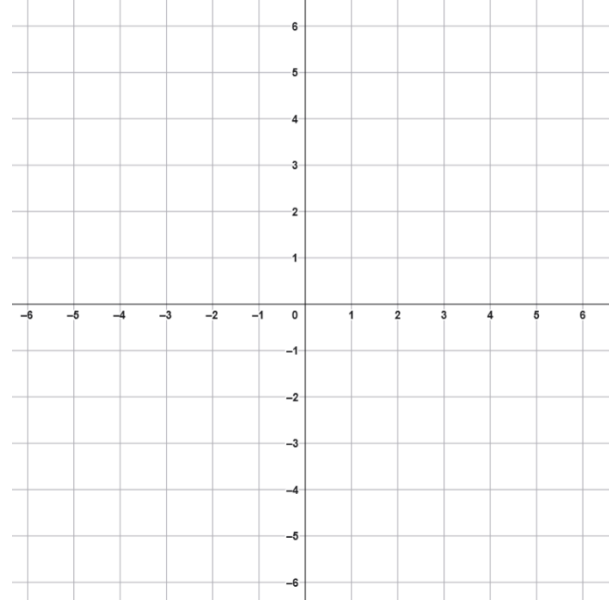
Çözüm:

$$f : \mathbb{R} - \{0\} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$f(x) = \frac{1}{x} \text{ referans fonksiyonunda}$$

y değerlerini 2 katına çıkarırsak

$$h(x) = \frac{2}{x} \text{ grafiği elde edilir.}$$

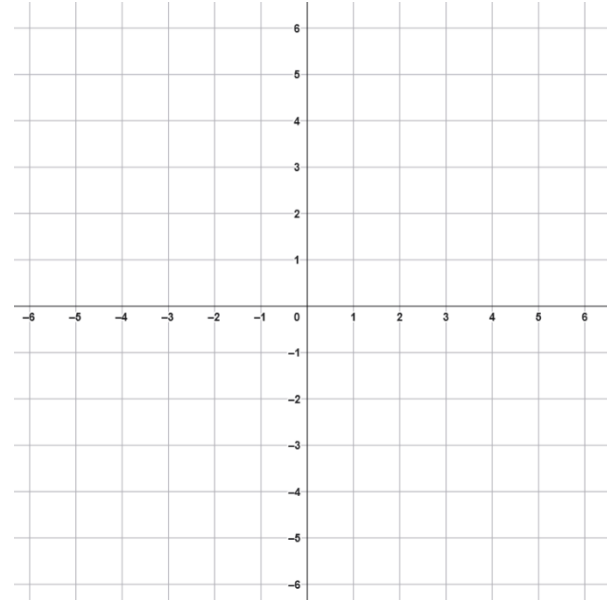

$$f(x) = \frac{1}{x+r} \text{ veya } f(x) = \frac{1}{x} + r$$

Şeklindeki Fonksiyonlar ve Grafikleri

Ö: $h: \mathbb{R} - \{-2\} \rightarrow \mathbb{R}$

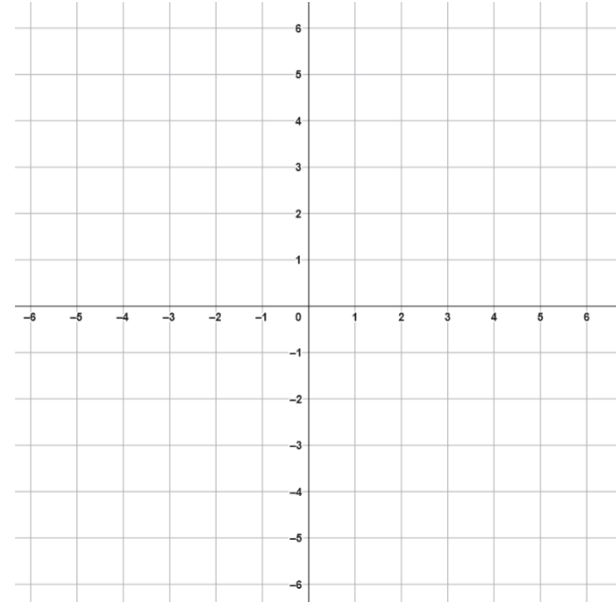
$h(x) = \frac{1}{x+2}$ rasyonel fonksiyonunun
grafini çizelim.

Ö: $h: R - \{0\} \rightarrow R$

$h(x) = \frac{1}{x} - 2$ rasyonel fonksiyonunun

grafini çizelim.

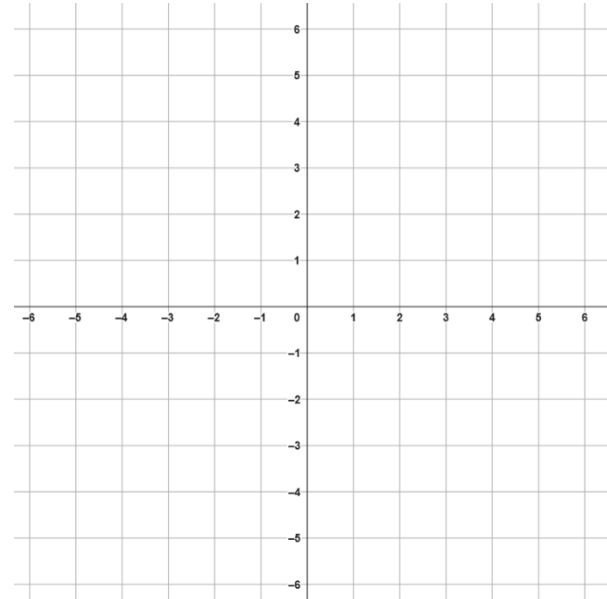

$$f(x) = \frac{1}{x+r} + k$$

Şeklindeki Fonksiyonlar ve Grafikleri

Ö: $h: \mathbb{R} - \{1\} \rightarrow \mathbb{R}$

$g(x) = \frac{1}{x-1} + 3$ rasyonel fonksiyonunun grafiğini çizelim.

Rasyonel Fonksiyonların Sıfırları

Ö: Aşağıda verilen fonksiyonların sıfırlarını bulalım.

$$I. f(x) = \frac{2}{x} - 4$$

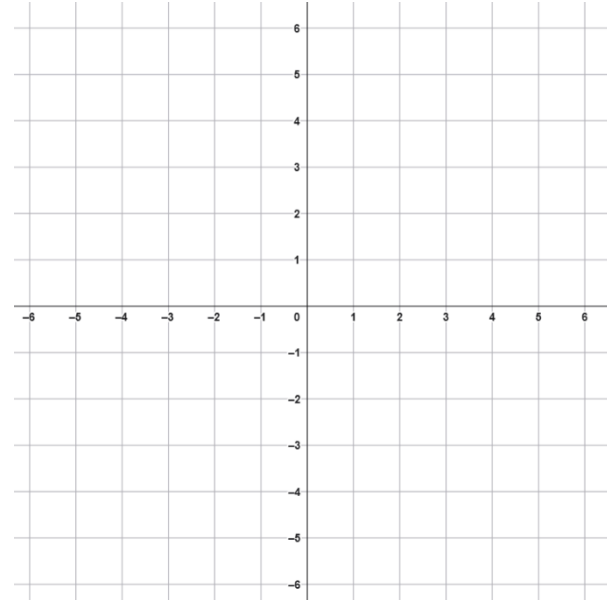
$$II. g(x) = \frac{1}{x-2} + 3$$

$$III. h(x) = \frac{1}{x+2}$$

*Rasyonel Fonksiyonların
Tanım ve Görüntü Kümeleri*

Ö: $f(x) = \frac{1}{x+2} - 3$

rasyonel fonksiyonunun tanım ve görüntü kümesini bulalım.

Rasyonel Fonksiyonların Nitel Özellikleri

$$\text{Ö: } f : \mathbb{R} - \{3\} \rightarrow \mathbb{R}, \quad f(x) = \frac{1}{x-3} + 3$$

rasyonel fonksiyonunun

→ işaretini

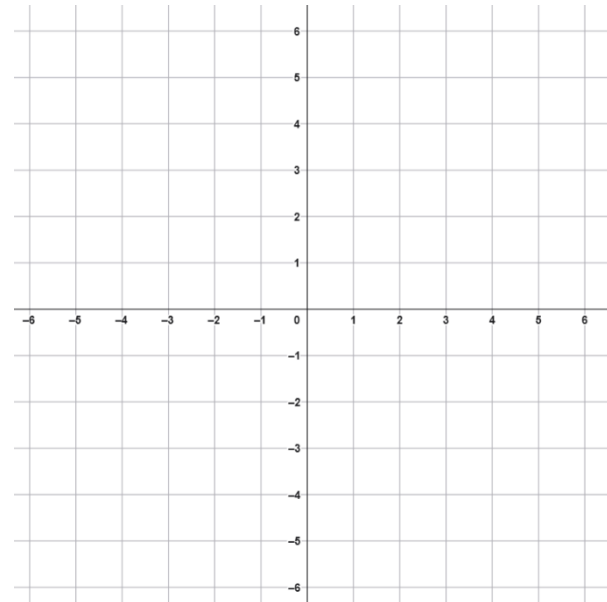
→ artan – azalanlığını

→ maksimum – minimum noktasını

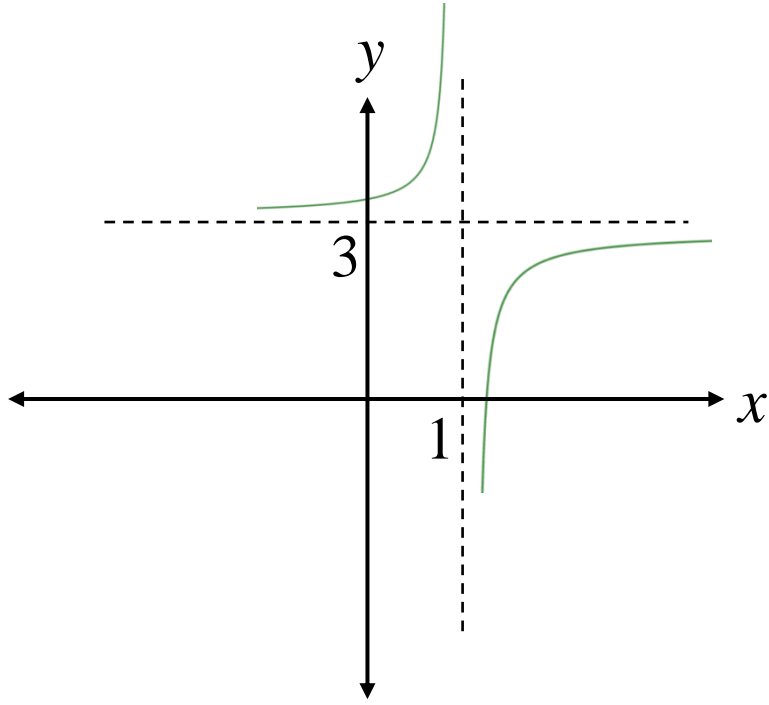
→ bire birliğini

→ örtenliğini

→ tek – çiftliğini

Ö:

Yukarıda verilen $f(x)$ fonksiyonunun cebirsel olarak gösterimini bulunuz.

Ö: $h(x) = \frac{1}{x-2} - 1$

rasyonel fonksiyonu hangi aralıkta pozitif değer alır? Bulunuz.